

youngster intensity of growth in different variants pedigree selection. *Visnyk Sums'koho NAU. Seriya Tvarynnytstvo. – Bulletin of Sumy National Agrarian University, series of Animal husbandry.* 2/1(24):30–35 (in Ukrainian).

4. Zubets', M. V., Y. Z. Sirats'kyi, and Ya. N. Danylkiv. 1994. *Formuvannya molochnoho stada z prohramovanoyu produktyvnistyu. – Formation of dairy herd performance with programmable.* Kyiv:Urozhay, 224 (in Ukrainian).

5. Kuziv, M. I., and Ye. I. Fedorovych. 2014. Zalezhnist' molochnoyi produktyvnosti koriv ukrayins'koyi chorno-ryaboyi molochnoyi porody vid zhyvoyi masy v period yikh vyroshchuvannya – Dependence of the milk production of cows Ukrainian black and white dairy breed of live weight during their growing. *Visnyk Sums'koho NAU. Seriya «Tvarynnytstvo». – Bulletin of Sumy National Agrarian University, Series of “Animal husbandry”.* 2/2(25):68–72 (in Ukrainian).

6. Kuznetsov, V. M. 2001. *Sovremennyye metody anali za i planirovaniya seleksii v molochnom stade – Modern methods for the analyst and planning breeding in dairy herd .* Kirov: Zonal'nyy NIISKh Severo-Vostoka. 16(in Russian).

7. Sharan, P. I., Yu. P. Polupan, M. S. Sodovtsov, M. O. Rohovykh ; zah. red. P. I. Sharana. 2010. *Metodyka selektsiyno-ekonomichnoho obgruntuvannya vyznachennya efektyvnosti kapital'nykh vkladov na formuvannya osnovnoho stada koriv molochnykh i molochno-m'yasnykh porid – Methods of selection and economical study determining the effectiveness of capital investments in the formation of the herd of cows dairy and combined breeds.* Chubyn'ske:28.

8. Trotsenko, Z. H. 2010. Vplyv tempiv rozvytku remontnykh telyts' ukrayins'koyi chorno-ryaboyi molochnoyi porody na molochnu produktyvnist' koriv-pervistok. – Effect of rate growth of heifers Ukrainian black and white dairy cattle for first lactation milk production of cows. *Visnyk Poltav's'koyi derzhavnoyi ahrarnoyi akademiyi. Seriya «Sil's'ke hospodarstvo. Tvarynnytstvo» – Bulletin of Poltava state agrarian academy, series of «Agriculture. Stockbreeding».* 2:79–81(in Ukrainian).

9. Bach, A. 2011. Associations between several aspects of heifer development and dairy cow survivability to second lactation *J. Dairy Sci.* 94:1052–1057.

10. Donovan, G. A., L. Badinga, R. J. Collier, C. J. Wilcox, and R. K. Braun. 1986. Factors influencing passive transfer in dairy calves. *J. Dairy Sci.* 69:754–759.

11. Niezen, J. H., D. G. Grieve, B. W. McBride, J. H. Burton. 1996. Effect of Plane of Nutrition Before and After 200 Kilograms of Body Weight on Mammary Development of Prepubertal Holstein Heifers. *J. Dairy Sci.* 79:1255–1260.

УДК 636.4.082

ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ СЕЛЕКЦІЇ У ПЛЕМІННОМУ СВИНАРСТВІ

С. Л. ВОЙТЕНКО¹, Л. В. ВИШНЕВСЬКИЙ², Т. І. КАРУННА¹

¹Полтавська державна аграрна академія (Полтава, Україна)

²Інститут розведення і генетики тварин НААН (Чубинське, Україна)

slvoytenko@mail.ru

Викладено результати аналізу відтворної здатності свиноматок та власної продуктивності ремонтного молодняка наявних в Україні порід, яких розводять в суб'єктах племінної справи у свинарстві. Визначено, що племінні господарства не можуть забезпечити вимоги промислових комплексів щодо відтворної здатності свиноматок.

© С. Л. Войтенко, Л. В. Вишневський, Т. І. Карунна, 2014

Розведення і генетика тварин. 2014. № 48

Одночасно молодняк, який вирощується в племінних господарствах, може конкурувати з тваринами зарубіжного походження щодо інтенсивності росту та товщини шпика, але з урахуванням конкретної породи. Здебільшого молодняк, який належить племінним заводам, має нижчу продуктивність, порівняно із племінними репродукторами, що є наслідком порушення принципів великомасштабної селекції у свинарстві. Для виходу із такої ситуації потрібно значно скоротити кількість племінних господарств, особливо у великій білій породі й ландрас, та розробити інші підходи до ведення племінної роботи в суб'єктах племінної справи у свинарстві.

Ключові слова: свині, суб'єкти племінної справи у свинарстві, відтворна здатність, власна продуктивність молодняку, ефективність селекції

EFFECTIVENESS OF THE SYSTEM IN PIG BREEDING

S. L. Voytenko¹, L. V. Vischevskiy², T. I. Karunna¹

¹*Poltava State Agrarian Academy (Poltava, Ukraine)*

²*Institute of animal breeding and genetics NAAN (Chubynske, Ukraine)*

The results of the analysis of reproductive ability and own productivity herd replacements available in Ukraine breeds that are bred in the subjects in pig breeding were presents. It has been established that the tribal economy cannot satisfy the needs of the industrial complexes relative reproductive capacity of sows. At the same time young, which is grown in the breeding farms, can compete with the animals of foreign origin on the growth rate and backfat thickness, but with the particular breed. Mostly young, which is owned by breeding plants has lower productivity compared with tribal loudspeakers that can be caused by large-scale violations of the principles of selection in swine. To exit from this situation, it is necessary to significantly reduce the number of breeding farms, especially in the large white breed and Landrace, as well as to develop other approaches for the conduct of breeding work in the subjects in pig breeding.

Keywords: pigs, subjects in pig breeding, reproductive capacity, productivity own young, the efficiency of selection

ЭФФЕКТИВНОСТЬ СИСТЕМЫ СЕЛЕКЦИИ В ПЛЕМЕННОМ СВИНОВОДСТВЕ

С. Л. Войтенко¹, Л. В. Вишнеvский², Т. И. Карунна¹

¹*Полтавская государственная аграрная академия (Полтава, Украина)*

²*Институт разведения и генетики животных НААН (Чубинское, Украина)*

Изложены результаты анализа воспроизводительной способности и собственной продуктивности ремонтного молодняка, имеющих в Украине пород, которые разводятся в субъектах племенного дела в свиноводстве. Установлено, что племенные хозяйства не могут обеспечить потребность промышленных комплексов относительно воспроизводительной способности свиноматок. Одновременно молодняк, который выращивается в племенных хозяйствах, может конкурировать с животными зарубежного происхождения по скорости роста и толщине шпика, но с учетом определенной породы. В основном молодняк, который принадлежит племенным заводам, имеет более низкую продуктивность, по сравнению с племенными репродукторами, что может быть следствием нарушения принципов крупномасштабной селекции в свиноводстве. Для выхода из такой ситуации необходимо существенно сократить количество племенных хозяйств, особенно по крупной белой породе и ландрас, а также разработать другие подходы относительно ведения племенной работы в субъектах племенного дела в свиноводстве.

Ключевые слова: свиньи, субъекты племенного дела в свиноводстве, воспроизводительная способность, собственная продуктивность молодняка, эффективность селекции

Вступ. На сучасному етапі розвитку галузі свинарства в Україні в основу розведення покладено триступінчасту пірамідальну систему, на вершині якої знаходяться племінні заводи, де відповідно до розроблених програм та планів створюються чи удосконалюються структурні складові породи виключно методами лінійного розведення з використанням цілеспрямованого добору, внутрілінійного підбору, помірною та віддаленого інбридингу. Створені в племінних заводах тварини повинні реалізуватися в племінні репродуктори, де відбувається їх відтворення методами чистопородного розведення, а також схрещування з іншими породами для одержання товарного гібрида. Споживачами продукції племінних репродукторів повинні бути товарні господарства. Такий підхід передбачає генетичне поліпшення тварин в усіх категоріях господарств, що разом з належними умовами годівлі й утримання сприяє інтенсифікації галузі свинарства. Впродовж багатьох попередніх років основною формою чистопородного розведення свиней у племінних господарствах України було розведення за лініями і родинами. Проте слід вказати, що племінна робота в тваринництві досить складна з огляду на те, що вирішуються дві протилежні задачі: створення тварин із досить високою спадковою стійкістю, обумовленою адитивними генами, та збереження достатньої мінливості, яка забезпечує пластичність породи. Тому навіть незначні помилки в племінній роботі знайдуть відображення в потомках щодо таких фізіологічних особливостей свиней як багатоплідність, короткий період поросності, скоростиглість й швидка зміна поколінь.

В Україні, де в племінних господарствах розводиться 12 заводських порід свиней, які диференційовані на материнські й батьківські форми, здавалося б є всі можливості для одержання високих показників виробництва свинини з використанням різних прогресивних методів ведення галузі. Проте переважна більшість промислових комплексів з виробництва свинини в Україні останні роки інтенсивно використовує генетичний потенціал свиней зарубіжної селекції, які, на думку не лише виробників, але і науковців, мають вищу продуктивність, порівняно із вітчизняними породами. Крім того, такий підхід застосовується і в багатьох племінних господарствах, особливо при розведенні найбільш численних в Україні порід – великої білої й ландрас, підтвердженням чого є родоводи тварин, які записані в ДКПТ та зведені звіти по бонітуванню свиней [1, 2, 3]. При цьому завезені тварини здебільшого не використовуються для створення нових ліній чи типів, а проводиться лише формальна робота з тваринами, які створені на батьківщині імпортованого поголів'я.

Сучасні технології виробництва свинини промислового типу розраховані на реалізацію біологічного потенціалу свиней у межах: кількість опоросів на середньорічну свиноматку 2,2–2,3; кількість порослят на один опорос 11–16 гол, середньодобовий приріст свиней під час вирощування 500–600 г і відгодівлі 700–900 г, вік досягнення живої маси 100 кг 150–180 днів, витрати корму на 1 кг приросту 2,8–4,0 кормових одиниць. Враховуючи такі високі можливості промислових підприємств виникло запитання: чи здатні племінні господарства України їх задовольнити?

Матеріали та методи досліджень. Порівняльний аналіз продуктивності 11 порід свиней (крім великої чорної породи) в різних категоріях племінних господарств України проведено за результатами зведених звітів по бонітуванню стад за 2012 рік. Оцінювання свиней здійснено за показниками відтворної здатності свиноматок та власною продуктивністю кнурів і свиноматок. До опрацювання були залучені результати оцінювання свиней у 204 племінних господарствах, з яких: 132 племінних господарства по великій білій породі, 31 – ландрас, по 3 господарства – миргородська, п'єтрен і українська степова біла, 6 – полтавська м'ясна, по 11– українська м'ясна та червона білопояса, 2– уельс, по 1 – дюрк й українська степова ряба. Визначено середні показники по 1661 кнурах-плідниках

вищевказаних порід та 33220 основних свиноматках. Матеріали опрацьовані методами варіаційної статистики.

Результати досліджень. Дослідженнями встановлено, що в племінних заводах, які розводять 11 порід свиней (крім великої чорної породи) і подали звіти по бонітуванню, утримувалося 20,3 % кнурів-плідників і 25,1 % основних свиноматок, а у племінних репродукторах, відповідно, 79,7 % та 74,9 %. Хоча в різних породах тенденція щодо кількісного складу кнурів і свиноматок досить різна, що обґрунтовується не однаковим співвідношенням кількості племінних репродукторів на один племінний завод. У частині нечисленних порід, до яких відносяться велика чорна порода, дюрок, миргородська, п'єтрен, українська степова ряба і уельс, тварини зосереджені лише в одному із суб'єктів племінної справи у свинарстві: племінному заводі або племінному репродукторі.

У середньому за всіма породами багатоплідність свиноматок в племінних господарствах України на 01.01.2013 року становила 10,2 гол поросят, з яких до відлучення зберігалось 9,8 гол (табл. 1). Аналіз даної ознаки серед самок, яких використовували в суб'єктах племінної справи у свинарстві, вказує, що за 11 породами багатоплідність самок у племінних заводах була значно вищою й становила 11,2 гол поросят на опорос, що на 1,1 гол більше, ніж у племінних репродукторах.

1. Відтворна здатність свиноматок у суб'єктах племінної справи

Порода	Статус суб'єкта племінної справи у свинарстві	Відтворна здатність свиноматок			
		багатоплідність, гол	кількість поросят при відлученні, гол	жива маса гнізда поросят при відлученні в 60 днів, кг	середня жива маса 1 голови при відлученні в 60 днів, кг
В середньому за 11 породами і суб'єктами племінної справи	ПЗ+ПР	10,2±0,38	9,8±0,14	176,9±1,26	18,0±0,87
В середньому за 11 породами в племінних господарствах	ПЗ	11,2±0,19	10,6±0,17	185,8±2,87	17,7±0,31
	ПР	10,1±0,38	9,7±0,41	173,4±6,19	17,9±0,67
Велика біла	ПЗ	10,7±0,11	10,5±0,09	165,8±14,53	15,8±1,39
	ПР	10,8±0,09	10,2±0,09	174,3±2,48	17,040,23
Ландрас	ПЗ	11,7±0,74	11,3±0,70	200,6±12,00	18,3±1,44
	ПР	10,7±0,17	10,2±0,11	186,4±4,35	18,1±0,44
Полтавська м'ясна	ПЗ	9,4±1,15	9,0±0,25	165,7±0,75	16,5±0,4
	ПР	9,5±0,21	9,3±0,13	171,1±3,08	18,5±0,27
Українська м'ясна	ПЗ	10,3±0,36	9,3±0,27	169,0±2,50	18,2±0,64
	ПР	10,4±0,30	10,0±0,25	168,4±9,28	16,8±0,70
Українська степова біла	ПЗ	10,3	9,9	161,0	16,3
	ПР	9,5±1,00	9,0±0,60	158,5±7,5	17,6±0,35
Червона білопояса	ПЗ	10,4±0,07	9,8±0,26	181,4±2,50	18,5±0,50
	ПР	10,2±0,25	9,8±0,28	162,9±9,90	16,7±1,25

Примітка. ПЗ – племінний завод; ПР – племінний репродуктор

Більша кількість поросят при народженні в умовах племінних заводів забезпечила й їх більшу кількість при відлученні. Різниця між кількістю поросят при відлученні в племінних заводах та племінних репродукторах становила 0,9 голів за переваги першої категорії племінних господарств. Жива маса гнізда поросят при відлученні у віці 60 днів, як один з основних показників відтворної здатності свиноматок, свідчить про досить високу продуктивність тварин усіх порід з огляду на середнє значення ознаки 176,9 кг. При цьому кращі умови вирощування та утримування поросят в умовах племінних заводів сприяли дещо вищій – на 7,6 кг живій масі гнізда поросят при відлученні, порівняно із племінними

репродукторами. Одночасно дослідженнями не встановлено суттєвої різниці за живою масою однієї голови при відлученні в умовах різних категорій племінної справи у свинарстві, що ймовірно узгоджується із кількістю поросят при відлученні.

Порівняння відтворної здатності свиноматок в різних суб'єктах племінної справи у свинарстві по породах велика біла, ландрас, полтавська м'ясна, українська м'ясна, українська степова біла та червона білопояса свідчить, що не завжди тварини, яких утримують в племінних заводах дійсно є кращими. Так по великій білій породі дещо вищі показники багатоплідності, живої маси гнізда поросят та однієї голови при відлученні мали свиноматки, які належали племінним репродукторам. Подібна тенденція відмічена по полтавській і українській м'ясних породах. Причиною цього можна вважати різний рівень селекційно-племінної роботи в стадах, не дотримання принципів великомасштабної селекції у свинарстві, не достатній професіоналізм фахівців та відсутність у виробників бажання дійсно виробляти племінну продукцію, а не лише свинину. Відсутність державної підтримки, значна кількість племінних господарств у галузі свинарства та завезення свиней з інших країн унеможливує реалізацію племінних тварин й змушує навіть високопродуктивних свиней з кращих племінних господарств здавати на забій. Виходом з такої ситуації повинно стати значне скорочення кількості племінних господарств, особливо тих, які розводять свиней великої білої породи, а також зацікавленість суб'єктів господарювання виробляти саме рентабельну племінну продукцію. Крім того, потрібно дотримуватися чіткої ієрархії в стадах – племзавод : племрепродуктор, тобто племінні господарства, які мають бути дочірніми стадами відповідного племзаводу, повинні проводити селекцію за відповідної програми з племзаводом.

У племінних господарствах найвищою відтворною здатністю характеризувалися свиноматки породи ландрас, які значно перевищували тварин інших генотипів. Слід також вказати, що в даній породі продуктивність самок у племінних заводах значно вища, ніж в племінних репродукторах. Так, перевага за багатоплідністю становила 1,0 голів, кількістю поросят до відлучення –1,1 голів, масою гнізда при відлученні –14,2 кг і середньою масою однієї голови при відлученні –1,4 кг. Перевага тварин за показниками відтворної здатності свиноматок в умовах племінних заводів характерна також для української степової білої та червоної білопоясої порід. Безперечно, дві останні породи не такі численні, як велика біла порода, й вести селекцію в них значно простіше, ніж з великою кількістю розрізнених типів, ліній, родин чи імпортованих тварин, що характерно для двох найбільш численних порід – великої білої й ландрас.

Моніторинг наявних порід свиней за ознаками, які відображають ефективність селекції щодо швидкості росту тварин та жировідкладання в молодому віці, тобто за віком досягнення живої маси 100 кг та товщиною шпику на рівні 6–7 грудних хребців, вимірній прижиттєво, вказує, що всі досліджувані породи можуть бути конкурентоздатними. До речі, в провідних країнах світу з виробництва свинини добір свиней за власною продуктивністю вважається основним методом оцінювання тварин та селекції на м'ясність. Встановлено, що в загальній масі племінних кнурів 11 порід вік досягнення живої маси 100 кг при вирощуванні становив 186,3 днів, а у свинок – 193,1 днів (табл. 2). При цьому кнурці, які вирощувалися в умовах племінних заводів мали вищу інтенсивність росту й переважали представників племрепродукторів за даною ознакою на 5,4 днів. А ремонтні свинки, які вирощувалися в умовах племінних заводів, навпаки, на 18,9 днів пізніше досягали живої маси 100 кг порівняно із з тваринами, які вирощувалися в племінних репродукторах.

Проте порівняльний аналіз даної ознаки щодо декількох порід, а саме: великої білої, ландрас, полтавської і української м'ясних, української степової білої та червоної білопоясої свідчить про досить суттєву варіативність, що узгоджується із напрямом продуктивності породи та ефективністю селекції в стадах і породах. Менший вік досягнення живої маси 100 кг мали кнурці великої білої породи, полтавської м'ясної та червоної білопоясої, які вирощувалися в умовах племзаводів, а породи ландрас, української м'ясної та української

2. Оцінювання ремонтного молодняка за власною продуктивністю

Порода	Статус суб'єкта племінної справи у свинарстві	Вік досягнення живої маси 100 кг, днів		Товщина шпику на рівні 6–7 грудних хребців, мм (прижиттєво)	
		кнурців	свинок	кнурців	свинок
В середньому за 11 породами і суб'єктами племінної справи	ПЗ +ПР	186,3±11,84	193,1±8,37	23,2±0,59	24,3±0,45
В середньому за 11 породами в племінних господарствах	ПЗ	183,9±3,57	195,8±2,67	21,1±1,15	22,6±1,02
	ПР	189,3±4,90	176,9±2,49	22,0±0,71	24,6±0,69
Велика біла	ПЗ	182,0±27,0	216,0±2,16	25,2±0,88	26,7±0,67
	ПР	192,9±3,46	198,6±2,82	25,6±0,79	26,5±0,63
Ландрас	ПЗ	182,9±4,16	190,6±5,58	18,3±3,24	18,7±3,23
	ПР	180,4±7,53	189,5±4,64	18,1±1,89	22,1±2,58
Полтавська м'ясна	ПЗ	177,0±4,00	185,0	-	-
	ПР	208,0±2,00	209,3±1,76	25,5±0,50	25,7±0,88
Українська м'ясна	ПЗ	177,0±13,61	192,3±10,67	20,0±2,00	20,5±2,50
	ПР	172,2±17,7	178,7±10,77	26,3±1,18	27,0±0,58
Українська степова біла	ПЗ	204,0	217,0	28,0	29,0
	ПР	203,0±8,00	215,0±9,00	27,0	29,0
Червона білопояса	ПЗ	187,7±5,92	191,7±8,25	20,3±2,60	21,6±2,73
	ПР	195,5±4,57	182,0±14,16	18,3±4,18	25,5±0,5

порід, крім полтавської м'ясної, швидше під час вирощування досягали живої маси 100 кг в умовах племінних репродукторів, ніж племінних заводів. При цьому найменші показники даної ознаки серед досліджуваних порід встановлено для кнурців і свинок української м'ясної породи, відповідно – 172,2 та 178,7 днів, а найвищі – кнурців полтавської м'ясної породи – 208,0 днів і свинок великої білої породи – 216 днів.

Підтверджує конкурентоздатність вітчизняних порід і інший показник власної продуктивності свиней – товщина шпику на рівні 6–7 грудних хребців, виміряна прижиттєво.

Кнурці 11 наявних в Україні порід при живій масі 100 кг мали товщину шпику на рівні 23,2 мм, варіюючи від 21,1 мм в племінних заводах до 22,0 мм в племінних репродукторах. Для свинок даний показник був дещо вищим: в середньому за всіма породами – 24,3 мм, в племінних заводах – 22,6 мм, а в племінних репродукторах – 24,6 мм. Серед аналізованих порід в двох категоріях господарств найменшою товщиною шпику характеризувалися кнурці породи ландрас, відповідно, 18,3 і 18,1 мм, а найбільшою – української степової білої – 28,0 і 27,0 мм, що узгоджується із породними особливостями тварин. Оцінювання свинок, які належали племзаводам і племрепродукторам, дало змогу для висновку про перевагу тварин породи ландрас над іншими генотипами, з огляду на найменші показники товщини шпику серед досліджених порід. Хоча даний показник у свинок відповідав вимогам класу еліта і першого, підтверджуючи високу класність тварин. В цілому показник товщини шпику у свинок варіював від 18,1 мм в породі ландрас до 29,0 мм в українській степовій білій породі. Слід також вказати, що в умовах племінних заводів меншу товщину шпику мали свинки породи ландрас, української м'ясної й червоної білопоясої порід, що вказує на ефективність селекції щодо підвищення виходу м'яса в тушах за зниження товщини шпику.

Таким чином, порівняльний аналіз відтворної здатності свиноматок, а також товщини шпику й віку досягнення живої маси 100 кг ремонтним молодняком дав змогу встановити, що загалом племінне свинарство, не залежно від категорії суб'єкта племінної справи і породи, характеризується не досить високою багатоплідністю й збереженістю поросят до відлучення, але може конкурувати з кращими зарубіжними генотипами щодо інтенсивності росту молодняка під час вирощування. Слід також вказати, що серед таких порід, як велика

біла, ландрас, українська і полтавська м'ясна, українська степова біла і червона білопояса мінливість досліджуваних ознак досить висока, що свідчить про не консолідованість тварин у межах порід й існування різних конституційних типів, які узгоджуються із напрямом продуктивності й дають підстави для її підвищення за рахунок методів селекції при чистопородному розведенні.

Висновки. Для підвищення ефективності селекції в галузі свинарства України необхідно дотримуватися принципу ієрархії між племінними заводами і племінними репродукторами, обмежити завезення тварин зарубіжного походження, скоротити кількість племінних господарств, особливо в таких породах, як велика біла і ландрас, а також значно підвищити продуктивність свиней у племінних заводах.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Березовський М. Д. Селекція свиней великої білої породи в Україні / М. Д. Березовський // Державна книга племінних тварин великої білої породи свиней. – Т. І. – К. : Арістей, 2006. – С. 6–24.
2. Войтенко С. Л. Генеалогічна структура порід свиней України / С. Л. Войтенко // Аграрний вісник Причорномор'я. – Миколаїв, 2010. – № 1. – С. 76–79
3. Гришина Л. П. Порівняльна оцінка продуктивних ознак свиней великої білої породи провідних господарств України (за даними III тому ДКПТ великої білої породи) / Л. П. Гришина, В. І. Малик // Свинарство: міжвід. темат. зб. – Полтава, 2012. – Вип. 61. – С. 75–79.

REFERENCES

1. Berezovs'kyu, M. D. 2006. Seleksiya svyney velykoyi biloyi porody v Ukrayini – Breeding pigs of large white breed in Ukraine. *Derzhavna knyha plemynnykh tvaryn velykoyi biloyi porody svyney – State book of pedigree animals of large white breed of pigs*. Kiev, 6–24 (in Ukrainian)
2. Voytenko, S. L. 2010. Henealohichna struktura porid svyney Ukrayiny – Genealogical structure breeds of pigs. *Ahrarnyy visnyk Prychornomor'ya – Agrarian Bulletin of Prychornomor'ya*. 1:75–79 (in Ukrainian).
3. Hryshyna, L. P., V. I. Malyk 2012. Porivnyal'na otsinka produktyvnykh oznak svyney velykoyi biloyi porody providnykh hospodarstv Ukrayiny (za danymy III tomu DKPT velykoyi biloyi porody) – Comparative assessment productive traits of pigs of large white breed of leading Ukrainian farms (according to volume III DKT large white breed. *Svynarstvo – Pig breeding*. 61: 75–79 (in Ukrainian).

УДК 636.2.034.06.082.4 (477)

ВПЛИВ ГЕНЕТИЧНИХ І ПАРАТИПОВИХ ЧИННИКІВ НА ГОСПОДАРСЬКІ КОРИСНІ ОЗНАКИ КОРІВ

**М. В. ГЛАДІЙ, Ю. П. ПОЛУПАН, І. В. БАЗИШИНА, І. М. БЕЗРУТЧЕНКО,
Н. Л. ПОЛУПАН**

Інститут розведення і генетики тварин НААН (Чубинське, Україна)

YuPolupan@ukr.net

У стаді української червоної молочної породи племзаводу «Партизан» АР Крим на

© М. В. Гладій, Ю. П. Полупан, І. В. Базишина,
І. М. Безрутченко, Н. Л. Полупан, 2014

Розведення і генетика тварин. 2014. № 48